

Hierbij ontvangt u de digitale nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden voor de maand augustus. In deze nieuwsbrief leest u het laatste nieuws, de nieuwste boeken in onze boekenwinkel en een aantal interessante evenementen die weer op de agenda staan. Kijk voor meer informatie over de Historische Vereniging Oud Leiden op onze website: www.oudleiden.nl.

Nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden Augustus 2021

Ontvangt u deze nieuwsbrief en bent u nog geen lid van de Historische Vereniging Oud Leiden? Vanaf 25 euro per jaar geniet u van de vele voordelen die het lidmaatschap u biedt en steunt u ons in ons streven om de kennis van de geschiedenis van Leiden te bevorderen en het Leidse culturele erfgoed te beschermen.
Meer informatie over het lidmaatschap vindt u [hier](#).

Kopij voor de digitale nieuwsbrief van september kan tot en met donderdag 26 augustus worden aangeleverd op het [adres van de redactie](#).

AGENDA

Gelukkig kunnen we de komende tijd weer wat interessante evenementen geheel coronaproof organiseren.

- 01 september; Jan van Hout-lezing: 'Zwarte Hongersnood, of het raadsel van de Leidse herinnering,' door Judith Pollmann. Om 20.00 uur in de Lokhorstkerk.*
- 10 september 2021; Lezing: 'Hofjes als middeleeuwse erfenis, tussen mededogen en devotie', door Dick de Boer. Om 20.00 uur in het Rijksmuseum van Oudheden.* (zie voor meer informatie het uitgelichte bericht hieronder)
- 26 september 2021; Dirk van Eck-lezing: De Leidse en Katwijkse Jaren van Jef Last, door Rudi Wester. Om 14.30 uur in de Lokhorstkerk.*
- 30 oktober 2021; Dies HVOL. Nadere informatie volgt.
- 31 oktober 2021; Leidse Salon. Nadere informatie volgt.

* Er is een reële kans dat de maatregelen in verband met de corona-pandemie beperking van het aantal aanwezigen (tot 45 personen) noodzakelijk maken. De lezing zal mede via livestream gevolgd kunnen worden. Aanmelding graag via lezingen@oudleiden.nl met vermelding of men de lezing in de zaal dan wel via livestream wil volgen. We laten u tijdig weten hoe u de livestream kunt volgen.

Hofjes als middeleeuwse erfenis, tussen mededogen en devotie

Lezing bij gelegenheid van Open Monumentenweekend
door Dick de Boer op vrijdag 10 september 2021.

In zijn lezing gaat Dick de Boer in op de oorsprong van het typisch Nederlandse verschijnsel van de hofjes. Leiden was één van de steden waar deze specifieke vorm van zorg voor (bejaarde) behoeftigen vroeg tot ontwikkeling kwam. Het verhaal van die individuele hofjes is goed bekend, maar er gaat nog veel achter schuil. Door hofjes te vergelijken met andere vormen van vrijwoningen, godskamers en gasthuizen en door te kijken naar de motieven van de stichters ontdekte hij een aantal opmerkelijke hoofdlijnen in het zorglandschap van de Middeleeuwen. Eén van die ontdekkingen is het feit dat de hofjes tussen Zegersteeg en Kaiserstraat (vroeger Cellebroedersgracht geheten) een waarlijk Jeruzalemskwartier vormden, dat bovendien past in een landelijk beeld. Het is een mooi voorbeeld hoe het verhaal van monumenten kan winnen aan diepgang en kwaliteit, als ze in een bredere context worden geplaatst.

Dick de Boer is emeritus-hoogleraar Middeleeuwse geschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt frequent lezingen en publiceert regelmatig over onderwerpen uit zijn aandachtsgebied. Over de geschiedenis van de hofjes verscheen in oktober 2020 bij uitgeverij van Stockum 'Tussen 'Goidscameren' en hofjes'.

**Een afbeelding uit de Beeldbank
Leidsche Glashandel**

De foto toont de voorgevel van de Leidsche Glashandel W. Van Dam & Co. aan de Oude Singel 178. Het pand links was aanvankelijk van de fa. Zuurdeeg, fabrikant van wollen dekens. Nadat in 1933 de productie van dekens was gestopt, trok Van Dam het pand bij zijn bedrijf. Dat duurde tot 1986. Van Dam, het bedrijf heette intussen Glascom, vertrok naar Alphen aan den Rijn. De fabriek werd afgebroken en op deze plaats werden woningen gebouwd. De gevel van de voormalige wollendekenfabriek werd gerestaureerd. De naam J. Zuurdeeg kwam weer bovenaan de gevel te staan en de Blauwe Klok, de naam boven de deur waaraan het pand zijn naam ontleende, werd gerestaureerd. Fotograaf A. Berkengaarde maakte de foto rond 1936.

Historische kalender 2021 - Augustus

Zwembad De Vliet in 1964

Op 27 augustus 1964 was het een topdrukte in zwembad De Vliet. Wegens de tropische hitte op die dag werden er maar liefst 5476 bezoekers geregistreerd. Bij de ingang stonden op een zeker moment drie à vierhonderd mensen puffend in de hitte te wachten om naar binnen te mogen. Het zwembad was op 18 juli dat jaar officieel geopend. Al spoedig werd, veel eerder dan verwacht, de vijftigduizendste bezoeker geregistreerd. De toen achtjarige Karin Bink was de gelukkige. Ze kreeg van de heer

Erfgoed Leiden Vondst van de Week

Feestvierders op het politiebureau

3.00 uur. Zijn door den Afd.Commandant en den Groepscommandant de Landwacht Nederland Afd.7 terbeschikking van den Korpscommandant in arrest gesteld, terzake het zich na sluitingstijd in een cafe bevinden enz 52 mannen en vrouwen(zie bijgaande staat).

In de nacht van 6 mei 1944 werd er in het bekende hotel-restaurant Boerderij Meerrust in Warmond een feestje bruut verstoord. Dat vertelt een opmerkelijk Leids politierapport van 6 op 7 mei 1944. De Landwacht arresteerde die nacht 52 feestende mannen en vrouwen in avondtoilet. Zij hielden zich niet aan de voorgeschreven sluitingstijd. Bovendien trof de Landwacht een grote hoeveelheid etenswaren en drank aan, en bij de feestvierders flink wat contanten. Dit alles zou wijzen op zwarte handel. In de weken daarna verschijnen er verschillende versies van het verhaal in al dan niet pro-Duitse media, waaronder een verzetskrant. Die laatste stelt dat de Ortskommandant zélf aan het feest had deelgenomen, maar op tijd was gevlucht.

[Lees verder](#)

Schermutselingen op de Poelbrug

Afgelopen 17 juli was de Poelbrug het toneel van een schermutseling tussen Leidenaren met hooivorken en Pedro Delaguerra, de laatste Spanjaard op de Poelschans. Bij deze gelegenheid is een monumentenbord onthuld, dat herinnert aan drie momenten in de geschiedenis waarop deze plek op de Rijnsburgerweg van strategische betekenis is geweest.

Dat begon al met het Beleg van Leiden in 1420. Graaf Jan van Beieren, bijgenaamd Jan zonder Genade, vond het maar niets dat Leiden de kant van Jacoba van Beieren koos. Hij had zijn soldaten gelegerd bij kasteel Paddepoel (ter hoogte van huidige studentenflats Flanorpad), dat hij meteen maar met de grond gelijk maakte. Van daaruit kon hij over de Rijnsburgerweg - nota bene in 1395 vredelievend aangelegd door zijn vader - makkelijk de stad te bereiken.

Tijdens het Leids Beleg in 1574 in de Tachtigjarige Oorlog bouwden Leidse burgers op de Poelbrug het houten verdedigingswerk de Poelschans. Dat werd al snel ingenomen door de Spanjaarden. Die stuurden hier Leidse glippers die om voedsel kwamen bedelen, zo beschrijft een toneelstuk uit 1614, zonder pardon terug naar de stad. Herhaaldelijk wisten Leidenaren de Poelschans te heroveren om zo de 'achterdeur' van de stad op slot te houden. In de Tweede Wereldoorlog plaatsten de Duitsers een dubbele wachtpost op de Poelbrug, asperges (betonnen palen) in de brug en in 1944 dynamiet onder de brug. Ze waren bang dat de geallieerden na de verwachte invasie bij Katwijk met tanks via de Rijnsburgerweg de stad zouden bevrijden. De brug bleef behouden, waardoor op 8 mei 1945 de Canadese bevrijders onder grote belangstelling over de weg reden richting hun kampement bij Kasteel Oud Poelgeest.

Zo weten vanaf nu honderden fietsers dat ze dagelijks over een historische plek rijden. Het monumentenbord is een initiatief van omwonenden en met crowdfunding gerealiseerd. Een video van de onthulling is te vinden op [deze](#) website.

Cadeaulidmaatschap

Maak iemand voor een jaar lid van onze vereniging. Het nieuwe lid kan na dat jaar beslissen of het lidmaatschap voortgezet moet worden of niet.

Prijs: 25 euro

Bestellen: info@oudleiden.nl.

Verkrijgbaar via de HVOL

De onderstaande boeken en publicaties zijn verkrijgbaar bij de HVOL. Het 'HVOL-winkeltje' is een activiteit van de Commissie Promotie, Uitvoering en Ondersteuning.

Willem Hogendoorn en Bart Devilee zorgen ervoor dat de boeken na bestelling kunnen worden afgehaald of (indien binnen de Leidse regio) aan huis worden bezorgd. Er zijn drie betalingsmogelijkheden: bedrag overmaken naar de bankrekening van de HVOL, contant of via pinbetaling. Belangstelling? Stuur een mail naar: winkeltje@oudleiden.nl

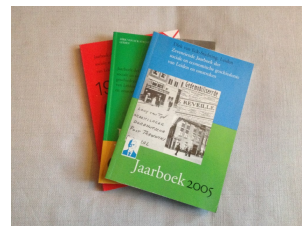
Voor een compleet overzicht van het aanbod zie Beschikbare Publicaties op de HVOL-website.

Jaarboek der Sociale en Economische Geschiedenis van Leiden e.o.

Het Jaarboek der Sociale en Economische Geschiedenis van Leiden e.o., van de Stichting Dirk van Eck, verscheen van 1989 t/m 2013. M.u.v. de jaren 1993 t/m 1995, 1997 en 1998 zijn er nog nummers verkrijgbaar. Heeft u interesse in een specifiek nummer? Laat het ons weten.

HVOL-ledenprijs: 5,00 euro

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en omstreken (Leids Jaarboekje)

Het eerste Leids Jaarboekje dateert van 1904. Inmiddels publiceerde de HVOL 112 jaargangen, waaronder diverse themanummers. De uitgaven van 1951 t/m 2018 zijn bijna geheel voorradig - jaargangen daarvoor af en toe en soms van een mindere kwaliteit. Heeft u interesse in een specifiek nummer? Laat het ons weten.

HVOL-ledenprijs 5,00 euro.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Gedemptegrachtenwandeling

Leiden is van oudsher een waterrijke stad. Toch is er in de loop van de tijd heel veel water gedempt. Het rijk geïllustreerde boekje (55 pagina's, formaat ongeveer A-5) dat door het Waterambacht Leiden in samenwerking met de HVOL werd uitgebracht, voert langs de meer dan dertig dempingen die door de eeuwen heen binnen de singels hebben plaatsgehad. Op maar liefst 45 locaties wordt de wandelaar meegenomen in de geschiedenis van verdwenen waterlopen.

HVOL-ledenprijs 2,50 euro.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Gedemptegrachtenwandeling

Gedempte singel de Adriaens op de Stille Maer met rechts Huis van Leide en links (voor) 'het Witte Hart' (Hert), op de plaats van de huidige Hartinghuysen. Rechtsom het huisje van het Rotterdams IJzer 18e eeuw. Tekening in O.L. inde, Hendrik Schipper (1741-1794). (HLO)

Historisch water in Leiden. Twee vaarroutes

In het boekje (60 pagina's, formaat ongeveer A-5) dat door het Waterambacht Leiden in samenwerking met de HVOL werd uitgebracht, worden twee routes voor vaartochten van ongeveer 1,5 uur door Leiden gegeven. De ene tocht gaat door de binnenstad en de andere voor een groot deel over de Leidse singels. Tevens wordt een aantal doorsteken aangegeven waarmee een route bekort of verlengd kan worden. Het boekje is niet zozeer een vaar- of toeristengids, maar het vestigt vooral de aandacht op de historische waarde van het Leidse stadswater.

HVOL-ledenprijs 2,50 euro.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Historisch water in Leiden Twee vaarroutes

Historische Canon van Leiden

Leiden heeft een rijke geschiedenis. De Historische Canon van Leiden doet in kort bestek de hoofdlijnen van de geschiedenis van Leiden en de hoogte- en dieptepunten daarin, uit de doeken. Het is basiskennis over de stad die iedere bewoner en bezoeker van Leiden eigenlijk zou moeten (willen) hebben. Het boek is zowel in een Nederlandstalige als in een Engelstalige versie beschikbaar.

HVOL-ledenprijs: 12,50 euro (winkelprijs 15,00 euro).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Bedrijfsleden

De onderstaande bedrijven zijn bedrijfslid van de Historische Vereniging Oud Leiden. Heeft u ook een bedrijf met een warm Leids hart en met respect voor de Leidse geschiedenis? Dan is het ondersteunen van de Historische Vereniging Oud Leiden echt iets voor u. Neem

Bedrijfsleden

Contact:
info@oudleiden.nl

[Gegevens wijzigen](#) | [afmelden](#)

